

Домашня газета

ПОРАДНИЦЯ ДЛЯ ВСІЄЇ РОДИНИ!

Програма телебачення

Ціна 1 грн 50 коп

#25(792) 22 червня 2017 року

● Школа городника

НАВИЩО ПІДГОРТАТИ КАРТОПЛЮ

Усі знають, що підгортати картоплю потрібно. А навіщо і в які періоди її вирощування найдоцільніше це робити?

Передусім — для збільшення врожаю. При цьому утворюється сильніший кущ із великою листовою масою. Остання починає активно «працювати» на зав'язування та формування бульб.

Водночас при підгортанні знищуються бур'яни, їм складніше пробитися крізь нагорнутий шар землі, а молоді картопляні пагони «ховаються» в ньому від колорадського жука. І хоча такий захист тимчасовий, рослини встигають наростити достатньо зеленої маси, аби витримати навалу личинок шкідника.

Тож краще підгорнути, аніж проігнорувати цей агрозахід. Робити це ліпше після поливу або рясного дощу. Нагорнутий шар не має перевищувати 10 см, в іншому випадку він може лише стати перешкодою для росту пагонів.

У жодному разі не підгортайте картоплю в сильну спеку — розпечений ґрунт просто знищить молоді паростки або спричинить серйозні опіки рослин. Не рекомендується також підгортати, коли надто волого, — порушиться повітрообмін верхнього шару.

Що стосується кількості підгортань, то оптимальний варіант — три рази. Перше проводять у період, коли тільки з'явилися сходи і кущі мають по 5–6 листків, їх можна присипати повністю. Наступне — приблизно через тиждень після першого, зазвичай паростки картоплі вже піднялися знов. Землі нагортають також сантиметрів на десять, повністю присипаючи рослини.

Третє беруться за сапу, коли рослини сягнули заввишки близько 30 см. Цього разу ґрунтом лише обгортають основу куща. Земля обов'язково має бути пухка, без великих грудок.

4

ЗРОШУВАЛЬНА СИСТЕМА З ПЛАСТИКОВИХ ПЛЯШОК

3 днем Ангела!

Сьогодні іменини Олександра, Мар'яни, завтра — Антоніни. 24 червня з днем Ангела вітайте Юхима, Варвару, 25 — Ганну, Арсена, 26 — Килину, 27 — Мефодія, Мстислава, 28 — Григорія.

2

Про що розповідає ГОЛОВНИЙ БІЛЬ

Дезодорант, креми й шампуні — власноруч

7

Хвороби солодкого перцю можна розділити на кілька категорій. Розповімо про це детальніше.

ВІРУСНІ

Тютюнова мозаїка є однією з найпоширеніших хвороб болгарського перцю. Симптоми: листки набувають строкатого забарвлення, на них чергуються світло і темно-зелені ділянки; плоди стають дрібними. У результаті це призводить до втрати понад 30% врожаю. Вірус може передаватися з насінням перцю, ґрунтом, рослинними рештками, від хворої рослини до здорової за допомогою сисних комах.

Ефективні профілактичні процедури: дезінфекція насіння перед висіванням на розсаду, раз на 10 днів рослини обприскують молоком, розчиненим в 10 частини води. Якщо ж рослина уражена цим захворюванням, її знищують.

Кучерявість листя перцю. Збудником є вірус звичайної огіркової мозаїки. Найхарактернішим симптомом є пухирчаста кучерявість листя і дрібні плоди. Листки стають дрібними, рослина має карликовий вигляд.

ГРИБКОВІ

Чорна ніжка. Зазвичай страждає розсада. Хвороба з'являється при нестачі світла, тепла, різкого перепаду температури, зайвої вологості. Вражає нижню частину стебла: ніжка біля кореня темніє, гние. Як результат — рослина засихає.

У боротьбі з грибок досить ефективний препарат Заслін.

Вертицильоз (в'янення). Захворювання викликає грибок, який живе в ґрунті і проникає в рослину через ранки на коренях, отримані рос-

Фузаріоз

Шкідники та хвороби ПЕРЦЮ

Болгарський перець — культура, яка вимагає особливого догляду. Він легко піддається різноманітним хворобам та шкідникам, які завдають відчутної шкоди врожаю аж до повної його втрати.

● Компетентно

линою при посадці або при обробці ґрунту.

Є три основні форми цього захворювання:

✓ бура, що виявляється на початку липня. Рослина відстає у рості, листки стають бурими, рослина гине;

✓ карликова — зазвичай проявляється приблизно через місяць після посадки. Уражена рослина відстає у рості, зав'язі обсіпаються, листки в'януть і опадають. Проте рослина може прожити до кінця вегетації при гарному поливі;

✓ зелена, часто вражає рослину одночасно з бурю формою. Добре розвинена рослина втрачає листя, а через п'ять днів засихає. Основний шлях боротьби — це знищення всіх рослинних решток наприкінці сезону, щоб грибок не зберігся в ґрунті.

Фузаріоз. Листки хворих кущів набувають яскраво-жовтого кольору. Поступово рослина в'яне.

Хворі кущі знищують, а ті, що залишилися, помірно поливають. ґрунт навколо них розпушують.

Бура гниль перцю (фітофтороз) вражає, в основному, плоди і стебла рослини. На листках з'яв-

ляються бурі плями, які розташовуються по краях. На нижній частині листка утворюється своєрідний наліт — спори грибка збудника. Заражені листки дуже швидко засихають і опадають. На стеблах можна спостерігати своєрідні витягнуті бурі плями. На плодах з'являється гниль, яка постійно розвивається, навіть під час зберігання.

Найчастіше зараження перцю фітофторою відбувається через перенесення захворювання з картоплі. В якості профілактики потрібно ізолювати посадки перцю від посадок картоплі і томатів. Також не можна нехтувати калійними підживленнями. Калій значно підвищує стійкість рослини до фітофторозу. При перших проявах фітофтори обов'язково проводьте обприскування відповідними препаратами.

Біла гниль, або склеротиніоз. У нижній частині стебла починає розвиватися міцелій грибка. Це і є першою ознакою білої гнилі. Всередині стебла з'являються чорні тверді утворення. Потім уражаються плоди. Вони покриваються білим нальотом, стають водянистими і покриваються нальотом.

Для профілактики завжди підтримуйте нормальну вологість ґрунту, не перезволожуйте рослини. Видаляйте відмерлі листки і стебла. Уражені місця обробляйте товченим вугіллям або крейдою.

Сіра гниль. Найчастіше уражаються рослини, які

ростуть у плівкових парниках або теплицях. На листках і стеблах рослини з'являються бурі плями із сірим нальотом. Зараження відбувається з нижньої частини рослини.

Боротися із захворюванням практично неможливо. Рекомендують видаляти уражені частини рослини.

Альтернативоз. На початку захворювання на нижніх листках утворюються темні буреваті плями, потім вони перебираються догори. Пізніше, якщо на плодах є ушкодження, вони теж потрапляють під вплив грибка. На рослинах з'являються водянисті ділянки. У сиру погоду вони розростаються і зливаються, на них з'являється білий пушок. З часом він темніє, стає чорним. Іноді на перці утворюється тільки невелика пляма, а всередині він весь пошкоджений.

Для боротьби із захворюванням кущі обприскують розчином бордоської ріднини.

Закінчення на 4 стор.

● А ви знали?

Чому виростає виродлива морква

Виродливої форми коренеплоди виростають, коли землю готували абияк — орний шар був неглибоким.

Часто морквини спотворюються внаслідок унесення неперепрілого гною, недоспілого перегною — не любить ця культура свіжої органіки. Найкращий ефект — від унесення мінеральних добрив, рослина їх гарно засвоює.

Фосфорне живлення сприяє формуванню правильних, рівних коренеплодів, але вносити це добриво ліпше перед сівою. І сама грядка має бути підготовлена заздалегідь, щоб земля встигла осісти.

ПОГОДА на тиждень	Температура	Опади	Вітер, м/с	Тривалість дня
четвер, 22 червня	+12 / +22	без опадів	зах., 4	16.18
п'ятниця, 23 червня	+16 / +25	можлива гроза	півд.-зах., 5	16.18
субота, 24 червня	+17 / +22	без опадів	півн.-зах., 7	16.17
неділя, 25 червня	+16 / +25	без опадів	зм. напр., 4	16.17
понеділок, 26 червня	+16 / +26	ясно	півн.-зах., 4	16.17
вівторок, 27 червня	+15 / +28	ясно	зм. напр., 3	16.16
середа, 28 червня	+19 / +29	без опадів	зах., 3	16.16

Передплачуйте «Домашню газету» — порадицю для всієї родини! Передплатний індекс 23763

Шкідники та хвороби ПЕРЦЮ

і спричиняє в'янення. Крім того, тля на перці викликає скручування листків, всихання квіток, потворність плодів.

Рясний полив рідким добривом з кропиви іноді дає змогу вигнати цього шкідника за кілька днів. Також для боротьби з попелицею використовують препарати Кельтан та інші інсектициди, а також настій деревного попелу з рідким милом (1 скл. попелу, 1 ст. л. рідкого мила, 10 л води).

Павутинний кліщ — дрібна комаха. Мешкає на нижній стороні листка перцю. Про її появу свідчить павутина на листках. Для знищення шкідника використовують препарат Актеллік.

Слимаки поїдають листки і плоди перцю й спричиняють їх загнивання. Для боротьби з ними навколо грядки роблять рівці і обприскують їх вапняним розчином. У спекотну погоду грунт на грядках розпушують на глибину 4–5 см, а потім посипають гірчицним порошком або меленим гірким перцем. Для бороть-

би з цими шкідниками використовують препарат Стріла.

Білокрилка — шкідник небезпечний. Любить теплу і вологу погоду. Швидко поширюючись, крихітний метелик висмоктує сік з листя рослин, що призводить до їх загибелі. Для боротьби застосовують препарат Фосбеїд. Використовують його 2 рази з проміжком у 2 тижні.

Дротяник — шкідник жовто-коричневого кольору з жорсткими покривами. Прогризає коріння перцю та інших овочевих культур. До 5 років зберігається в ґрунті. Для його знищення ґрунт на грядках восени перекопують.

Капустянка — найпоширеніший шкідник у сирих місцевостях — близько водойм. Зимують комахи в купі гною або компосту, перебуваючи у фазі личинки і дорослої особини. З самої ранньої весни, з настанням тепла починають пошкоджувати і знищувати насадження перцю. Уникнути шкідливого впливу капустянки можна, глибоко перекопавши ділянку або ж застосувавши інсектициди.

Н. Василенко, заступник завідділь фітосанітарних процедур ДУ «Тернопільська обласна фітосанітарна лабораторія».

Варто знати
Як відлякати капустяну муху
У розсаді пізньої капусти іноді можна виявити білих черв'ячків. І хоч зовні рослини видаються здоровими, всі вони уражені шкідником — личинками капустяної мухи. Таку розсаду треба знищити.
А якщо це повториться наступного року? Які профілактичні заходи треба вжити?

В умовах нашого клімату весняна капустяна муха дає два покоління, літня — одне. Масовому розмноженню капустяної мухи сприяє прохолодна і волога весна.

Дотримуйтеся сівозміни і розміщуйте капусту на нових ділянках, а не там, де хрестоцвіті росли минулого року.

У період яйцекладки (кінець квітня — перша декада травня) для знищення яєць капустяних мух відгортайте землю від кореневої шийки рослин набік на 5–10 см і підсипайте свіжий ґрунт із міхрядь.

Щоб відлякати мух, одразу після висаджування капусти посипте ґрунт навколо рослин (у радіусі 4–5 см) нафталіном, змішаним з піском чи попелом (1:5), або тютюновим пилом з попелом (1:1). На 1 м довжини витрачайте 30 г суміші.

Ущільнюйте посадки хрестоцвітих рослин селерою, запах якої відлякує шкідника. У такому разі лише окремі мухи можуть відкладати яйця на ґрунт поряд з рослинами.

Відмовтеся від щоденного поливання дощуванням — поливайте капусту щедро і не частіше, ніж двічі на тиждень. Після поливання підгорніть рослини. Це сприятиме утворенню додаткових корінців і підвищенню стійкості рослин.

Влітку обприскуйте рослини хрестоцвітих фітопрепаратами: відваром з листків, стебел селери (4 кг подрібненої надземної маси залити 10 л води, кип'ятити півгодини, настоювати 2–3 години, охолодити, процідити, перед обприскуванням до 2–3 л відвару додати 10 л води і 50 мл рідкого мила чи 100 мл свіжого молока).

Врахуйте, що рослинні екстракти швидко розкладаються, тому обробляйте капусту кожного тижня, поки не відцвіте кульбаба.

Після збирання капусти видаліть качани, глибоко зоріть ґрунт на язб. Це допоможе знищити більшість личинок другого покоління і лялечок.

Закінчення.
Початок на 1 стор.
БАКТЕРІАЛЬНІ
Чорна бактеріальна плямистість. Уражається вся рослина, починаючи з листків. З'являються невеликі плями чорного кольору з жовтою облямівкою. Потім уражається стебло. На ньому з'являються такі самі плями, але злегка подовжені за формою. На плодах так само з'являються плями розміром 5–10 міліметрів, які надалі утворюють виразки.

Розвитку чорної бактеріальної плямистості сприяє високі температура і вологість повітря. Боротьба з цим захворюванням, як правило, не допомагає.

Дуже важливо дотримуватися заходів профілактики захворювання. Для отримання насіння вибирайте тільки здорові плоди, завжди знищуйте рослинні рештки, перед посадкою незаражайте насіння.

НЕІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

Вони з'являються через порушення умов вирощування і нестачу поживних речовин.

Нестача азоту. Азот необхідний рослинам для повноцінного росту і розвитку зеленої маси. Якщо рос-

лині не вистачає азоту, вона починає жовтіти, листки засихають. Це призводить до значного зменшення кількості суцвіть і плодів. Плоди зав'язуються, але більшість їх засихає.

Нестача калію. Калій потрібен рослинам для формування плодів. Основні ознаки нестачі калію — поява жовтих сухих плям по середині або по краях нижнього листка. Листки спочатку буріють, потім обвисають і засихають. При наявності таких ознак потрібно обов'язково підживити перець калієм.

Нестача фосфору. Фос-

фор потрібен рослинам для формування коренів. Основна ознака нестачі фосфору — забарвлення листя в світло-фіолетовий колір. Якщо не провести своєчасне підживлення фосфорним добривом, стебло почне засихати.

Нестача бору. Молоді листки перестають рости, деформуються і засихають. Те ж саме відбувається і з суцвіттями.

ШКІДНИКИ

Баштанна попелиця. Шкідник оселяється на листках, квітках і стеблах перцю. Він висмоктує з них соки

• Зроби сам

Запропонована система призначена для підведення води безпосередньо під коріння рослин. Вона є стаціонарною, тобто її монтують на грядках на початку сезону зрошення і демонтують наприкінці. Перевага цієї системи — її дешевизна. Так, на трубопроводі довжиною 40 м, крім пляшок, треба 250 мл полімерного клею та кілька метрів гумового шланга.

Порядок збирання пока-

Відрізати дно

Отвори для пропуску води

Рис. 1

заний на рисунках. Спочатку з пляшок роблять секції. Для цього беруть дві однакові пляшки. Від однієї відрізають дно, а в дні другої роблять отвори для води (рис. 1).

Потім склеювані поверхні змащують полімерним клеєм і з'єднують пляшки між собою (рис. 2). Після затвердіння клею перевіряють герметичність. Негерметичні стики додатково обмотують кількома шарами скотчу.

Вже готові секції з'єднують у трубопроводі відрізками гумового шланга завдовжки 4–5 см. Шланг має щільно входити в горловину, щоб запобігти небажаним втратам води. Тру-

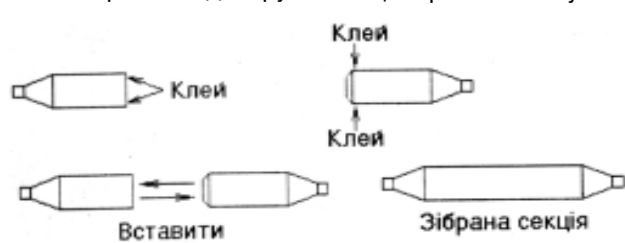

Рис. 2

бопроводу краще монтувати вздовж рядків овочів, безпосередньо біля рослин. Один кінець трубопроводу заглушують ковпачком від пляшки, а в другий направляють воду. Навпроти кожної рослини в пляшках шилом роблять отвори діаметром близько 1 мм, через які вода і надходить до коріння. Отвори швидко за-

горловини від пляшок. Зробити це можна так: від пляшки відрізають дно і в її стінці акуратно прорізають отвір такого діаметру, щоб у нього зайшла горловина пляшки. Від іншої пляшки відрізають горловину з комірцем, комірць змащують клеєм і вставляють в отвір (рис. 4). Від ковпачка з пляшки відрізають дно і отримане кільце з різьбою (муфту) накручують на горловину. Після цього вклеюють другу частину секції. Якщо акуратно зробити не

Рис. 3

мулюються і перестають пропускати воду, тому в кожен отвір вставте відрізок тонкого проводу, за допомогою якого отвори чистять (рис. 3).

Подавати воду одночасно в кілька зрошувальних трубопроводів можна з допомогою розподільчого трубопроводу. Щоб його зробити, в стінки кількох секцій треба вмонтувати

вдалося і навколо горловини просочується вода, можна підмотати скотчем.

Загальну схему зрошувальної системи із застосуванням розподільчого трубопроводу показано на рис. 5.

Оскільки механічна щільність цієї зрошувальної системи невелика, не слід подавати в неї воду під великим тиском.

Для поливу можна використати металеву діжку, що на землі безпосередньо біля грядки.

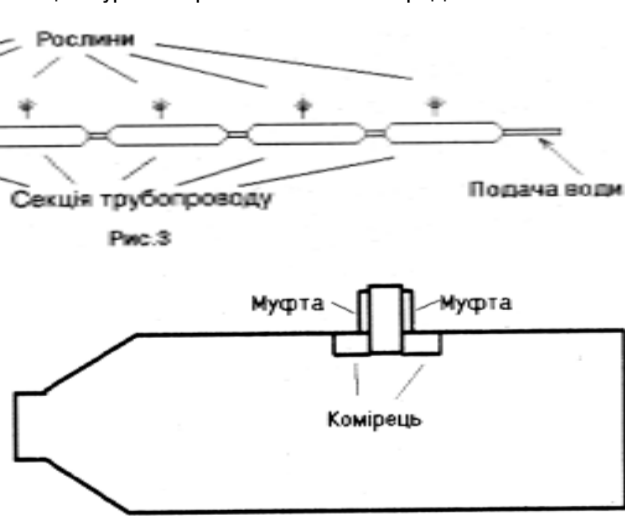

Рис. 4

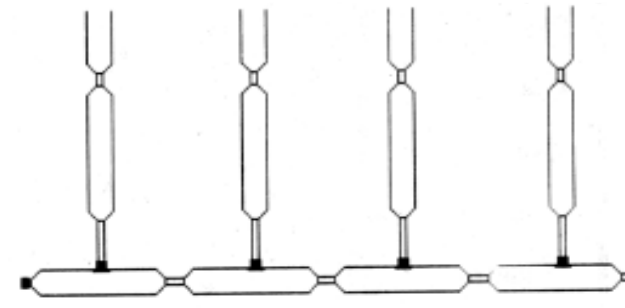

Рис. 5

Зрошувальна система з пластикових пляшок

• На замітку

БЕЗ ПРОРІДЖУВАННЯ НЕ ОБІЙТИСЯ

Радують око густенькі рядочки моркви. Та саме в загущеності криється причина, що коренеплоди виростають дрібні. Тож без проріджування не обійтись.

Перше проводять після появи першого справжнього листка. А загалом вклонитися моркви треба двічі-тричі. Остаточна відстань між коренеплодами залежить від сорту та способу сівби — рядками, стрічками тощо. Скажімо, моркви циліндричної форми місця потрібно менше, ніж конічної.

Після проріджування грядку слід рясно полити. Розтріскується морква також безпричинно. Такі негарзди мають місце за нерівномірного поливу, зміни сухої спекотної погоди на дощову.

Щоб запобігти розтріскуванню, слід зволожувати грядку в спеку (вечірньої пори). Також звертайте увагу на строки дозрівання, зазначені на пакетиках із насінням, не допускаючи переростання. Краще сіяти цей овоч у кілька строків — для літнього споживання і окремо на зимове зберігання.

